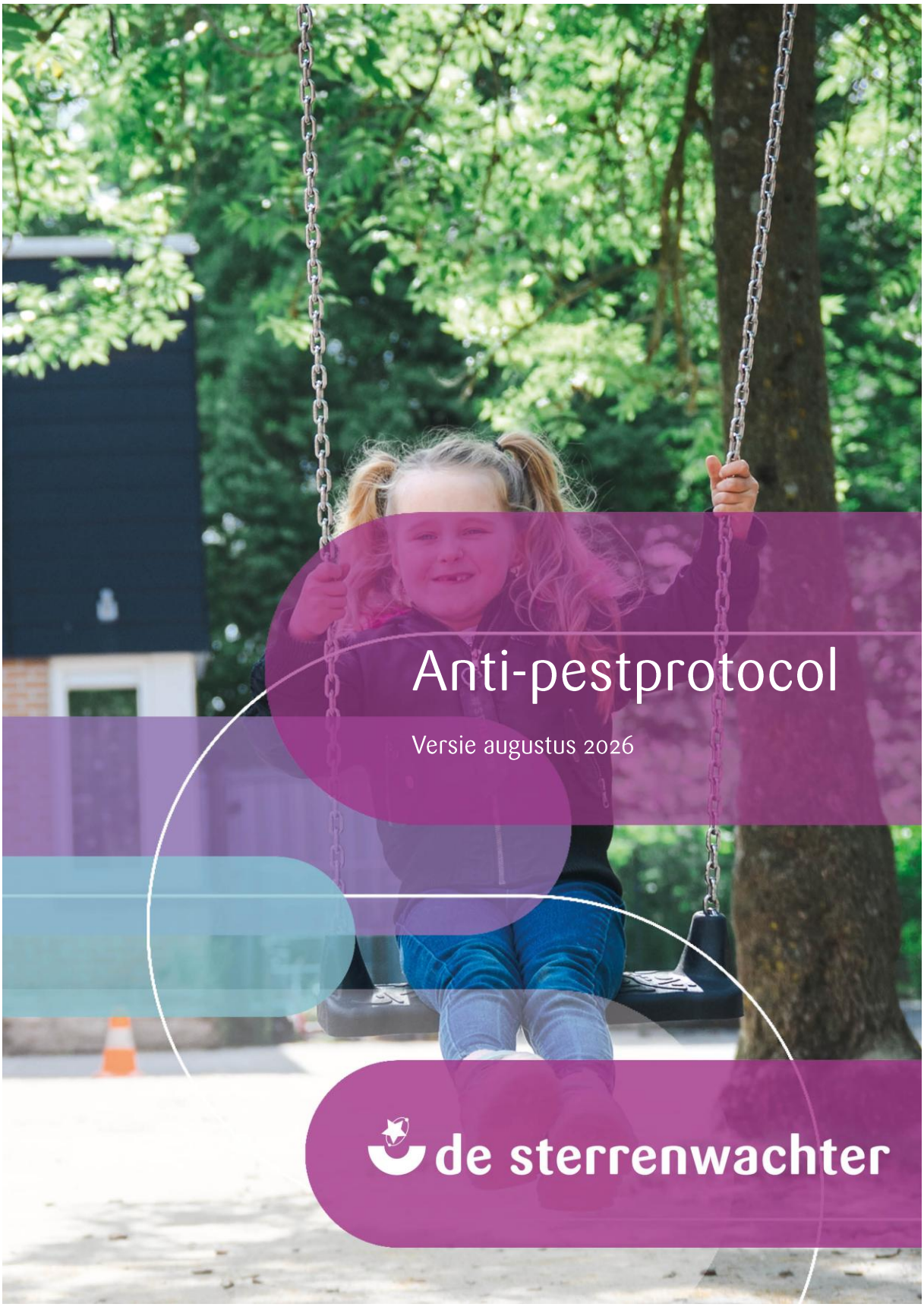

Anti-pestprotocol

Versie augustus 2026

de sterrenwachter

Anti-pestprotocol De Sterrenwachter

Inhoudsopgave

1. Waarom een anti-pestprotocol? 3
2. Plagen, ruzie en pesten 3
3. Rollen bij pesten 4
4. Preventie 4
5. Zo handelen wij op De Sterrenwachter 5
   5.1 Eerste signaal of melding 5
   5.2 Steun aan de leerling die gepest wordt 5
   5.3 Gesprek met de leerling die pestgedrag laat zien 5
   5.4 De groep betrekken 6
   5.5 Ouders informeren 6
   5.6 Registratie 6
   5.7 Betrekken van IB en directie 7
   5.8 Herstelgerichte en begrenzende maatregelen 7
   5.9 Evaluatie 7
6. Begeleiding van de leerling die gepest wordt 8
7. Begeleiding van de leerling die pestgedrag laat zien 8
8. Begeleiding van de groep 9
9. Digitaal pesten 9
10. Samenwerking met ouders 10
11. Rollen en verantwoordelijkheden 10
12. Ernstige situaties en opschaling 10
13. Vaststelling en actualisatie 11

1. Waarom een anti-pestprotocol?

Op De Sterrenwachter willen wij kinderen een veilige en positieve schoolomgeving bieden. Kinderen leren, spelen en ontwikkelen zich het beste wanneer zij zich gezien, gehoord en veilig voelen.

We werken aan een schoolgemeenschap waarin leerlingen, ouders en medewerkers samen verantwoordelijkheid nemen voor een prettige omgang met elkaar. We leren kinderen omgaan met verschillen, ruzies oplossen, hulp vragen en opkomen voor zichzelf en voor anderen.

Ondanks alle aandacht voor een veilig pedagogisch klimaat kan pesten voorkomen. Wanneer dat gebeurt, handelen wij zorgvuldig en zichtbaar. We bieden steun aan de leerling die gepest wordt, spreken leerlingen aan op pestgedrag, betrekken de groep waar dat nodig is en werken samen met ouders aan herstel en veiligheid.

Dit protocol beschrijft hoe De Sterrenwachter pestgedrag voorkomt, signaleert en aanpakt.

2. Plagen, ruzie en pesten

Kinderen leren door samen te spelen, grenzen te verkennen en conflicten op te lossen. Daarbij kan plagen of ruzie ontstaan. Dat hoort bij de sociale ontwikkeling van kinderen, zolang er sprake is van gelijkwaardigheid en beide kinderen kunnen stoppen.

Bij plagen is er meestal sprake van humor, wederkerigheid en een situatie die tijdelijk is. Beide kinderen kunnen aangeven dat het genoeg is.

Bij ruzie is er sprake van een conflict tussen kinderen. De kinderen kunnen boos zijn, botsen of het oneens zijn. Met hulp van een volwassene kunnen zij vaak weer tot afspraken komen.

Bij pesten is sprake van herhaald of structureel gedrag waarbij één leerling of een groep leerlingen macht uitoefent over een andere leerling. De leerling die gepest wordt, ervaart onveiligheid, verdriet, spanning of buitensluiting. Er is sprake van ongelijkwaardigheid.

Pesten kan zichtbaar gebeuren, maar ook verborgen. Het kan plaatsvinden in de klas, op het plein, onderweg naar school, online of via groepsapps.

Voorbeelden van pestgedrag zijn:

- buitensluiten of negeren;
- uitlachen, schelden of vernederen;
- dreigen of intimideren;
- spullen afpakken, verstoppen of beschadigen;
- duwen, slaan, schoppen of opwachten;
- roddelen of anderen tegen iemand opzetten;
- kwetsende berichten, foto’s of filmpjes verspreiden;
- iemand structureel de schuld geven;
- iemand onder druk zetten om iets te doen.

De ervaring van de leerling die het gedrag ondergaat, nemen wij serieus. Wanneer een leerling zich gepest of onveilig voelt, onderzoeken wij wat er speelt en wat nodig is.

3. Rollen bij pesten

Bij pesten zijn vaak meer leerlingen betrokken dan alleen de leerling die gepest wordt en de leerling die pestgedrag laat zien.

We kijken naar verschillende rollen:

- *De leerling die gepest wordt:* Deze leerling heeft steun, bescherming en herstel nodig. De leerling moet weten bij wie hij of zij terechtkan en merken dat volwassenen actief volgen hoe het gaat.
- *De leerling die pestgedrag laat zien:* Deze leerling wordt aangesproken op het gedrag en leert verantwoordelijkheid nemen. We onderzoeken wat nodig is om ander gedrag te laten zien en herhaling te voorkomen.
- *Meelopers en aanmoedigers:* Deze leerlingen versterken het pestgedrag door mee te doen, te lachen, te kijken of het gedrag goed te keuren. Zij leren welke invloed hun gedrag heeft en hoe zij kunnen bijdragen aan veiligheid.
- *Omstanders:* Deze leerlingen zien soms wat er gebeurt, maar vinden het spannend om iets te zeggen of hulp te halen. Zij leren dat hulp vragen voor jezelf of een ander juist bijdraagt aan een veilige groep.
- *Helpers:* Deze leerlingen komen op voor een ander, halen hulp of zorgen dat iemand zich minder alleen voelt. Dit gedrag stimuleren wij actief.

Pesten is daarmee een groepsprobleem. De aanpak richt zich op de betrokken leerlingen én op de groep.

4. Preventie

De Sterrenwachter werkt dagelijks aan een veilig pedagogisch klimaat. Preventie begint bij duidelijkheid, voorbeeldgedrag en een groep waarin leerlingen leren hoe zij met elkaar omgaan.

Wij werken preventief door:

- aan het begin van het schooljaar actief te werken aan groepsvorming;
- school- en groepsafspraken zichtbaar en bespreekbaar te maken;
- aandacht te besteden aan sociale veiligheid, respect, verschillen en verantwoordelijkheid;
- leerlingen te leren dat hulp vragen iets anders is dan klikken;
- leerlingen te leren voor zichzelf en voor anderen op te komen;
- toezicht te houden op het plein, in gangen en bij overgangsmomenten;
- pestgedrag en groepsdynamiek tijdig te bespreken;
- waar nodig observaties, sociogrammen of kindgesprekken in te zetten;
- ouders te betrekken bij zorgen over welbevinden en gedrag.

Medewerkers geven hierin het voorbeeld. We spreken positief gedrag uit, begrenzen gedrag dat de veiligheid raakt en helpen kinderen om conflicten op een goede manier op te lossen.

5. Zo handelen wij op De Sterrenwachter

Dit hoofdstuk beschrijft de praktische werkwijze bij signalen van pesten. De uitgangspunten zijn: veiligheid, zorgvuldigheid, herstel, duidelijke begrenzing en samenwerking met ouders.

Omdat systemen, taakverdelingen en interne afspraken kunnen veranderen, wordt dit hoofdstuk periodiek gecontroleerd en waar nodig aangepast.

5.1 Eerste signaal of melding

Wanneer een leerling, ouder of medewerker een signaal van pesten deelt, neemt de leerkracht dit serieus en handelt dezelfde schooldag.

De leerkracht:

- spreekt eerst met de leerling die zich gepest of onveilig voelt;
- vraagt rustig en feitelijk door naar wat er is gebeurd;
- bespreekt wat de leerling nodig heeft om zich veilig te voelen;
- spreekt met de betrokken leerling(en);
- maakt afspraken voor de rest van de dag en de dagen daarna;
- legt het signaal en de eerste afspraken vast in het leerlingvolgsysteem.

5.2 Steun aan de leerling die gepest wordt

De leerling die gepest wordt, krijgt direct aandacht en steun. De leerkracht maakt samen met de leerling concrete afspraken over veiligheid.

Daarbij kan gedacht worden aan:

- extra aandacht tijdens pauzes en overgangsmomenten;
- een vaste volwassene bij wie de leerling terechtkan;
- afspraken over plekken of momenten die spannend voelen;
- een kort vervolggesprek binnen één week;
- een tweede evaluatiemoment na ongeveer vier weken.

De leerkracht bewaakt dat de leerling zich gehoord voelt en dat de situatie actief gevolgd wordt.

5.3 Gesprek met de leerling die pestgedrag laat zien

De leerkracht spreekt de leerling aan op het gedrag en het effect daarvan. Het gesprek is duidelijk, rustig en gericht op verantwoordelijkheid nemen en herstel.

In het gesprek komen aan bod:

- wat er feitelijk is gebeurd;
- wat het effect is op de ander;
- welk gedrag vanaf nu verwacht wordt;
- welke herstelactie passend is;
- welke ondersteuning de leerling nodig heeft om ander gedrag te laten zien.

De afspraken worden vastgelegd in het leerlingvolgsysteem.

5.4 De groep betrekken

Omdat pesten vaak samenhangt met groepsdynamiek, kijkt de leerkracht ook naar de rol van de groep.

De leerkracht bespreekt met de groep:

- hoe we met elkaar omgaan;
- hoe leerlingen elkaar kunnen helpen;
- wat leerlingen kunnen doen wanneer zij zien dat iemand wordt buitengesloten of gekwetst;
- welke groepsafspraken opnieuw aandacht vragen.

Dit gebeurt zorgvuldig, met aandacht voor de veiligheid van de leerling die gepest wordt.

5.5 Ouders informeren

Ouders van betrokken leerlingen worden tijdig geïnformeerd. School zoekt samenwerking met ouders, zodat voor het kind duidelijk is dat school en thuis samen optrekken.

De leerkracht neemt contact op met ouders wanneer de situatie om afstemming vraagt. Dit is in ieder geval aan de orde wanneer:

- er sprake is van pestgedrag of grensoverschrijdend gedrag;
- de veiligheid of het welbevinden van een leerling geraakt wordt;
- een leerling een duidelijke rol heeft in het ontstaan, voortzetten of versterken van de situatie;
- meerdere leerlingen direct betrokken zijn;
- er herstelafspraken of begrenzende maatregelen nodig zijn;
- er sprake is van herhaling waarbij school ouderbetrokkenheid nodig vindt.

De leerkracht maakt een professionele afweging over het moment en de wijze van oudercontact. Bij ernstige situaties of zorgen over veiligheid wordt telefonisch contact gezocht. Bij minder urgente situaties kan het contact plaatsvinden op een passend moment, bijvoorbeeld na schooltijd of via een afspraak.

Ouders worden zorgvuldig geïnformeerd. School voert eerst gesprekken met de afzonderlijke ouders van de betrokken leerlingen. Wanneer een gezamenlijk gesprek helpt om afspraken te maken of herstel te ondersteunen, kan school ouders samen uitnodigen. In onze communicatie benoemen wij zo feitelijk mogelijk wat er is gebeurd, welke rol hun kind had en welke stappen school zet. We delen daarbij alleen informatie die nodig is om de situatie zorgvuldig te bespreken en op te lossen.

5.6 Registratie

De leerkracht registreert in het leerlingvolgsysteem:

- datum van het incident of signaal;
- korte feitelijke beschrijving;
- betrokken leerling(en);
- gevoerde gesprekken;
- gemaakte afspraken;
- contact met ouders;
- vervolgmomenten;
- betrokkenheid van IB, directie of externe ondersteuning.

Bij herhaling of zorgen over veiligheid wordt de registratie aangevuld met een plan van aanpak.

5.7 Betrekken van IB en directie

De leerkracht betrekt IB en/of directie wanneer:

- het pestgedrag zich herhaalt;
- de veiligheid van een leerling onder druk staat;
- ouders zorgen blijven houden;
- de groep als geheel betrokken is;
- extra ondersteuning nodig is;
- herstelafspraken onvoldoende effect hebben;
- er sprake is van ernstig grensoverschrijdend gedrag.

IB en directie denken mee over vervolgstappen, ondersteuning, oudergesprekken en eventuele begrenzende maatregelen.

5.8 Herstelgerichte en begrenzende maatregelen

Wanneer gedrag vraagt om een duidelijke maatregel, kiezen we voor een maatregel die past bij de leeftijd, de situatie en het doel: veiligheid herstellen, verantwoordelijkheid nemen en herhaling voorkomen.

Mogelijke maatregelen zijn:

- herstelgesprek;
- excuus of herstelactie;
- tijdelijke aanpassing van pauze of speelplek;
- werken in een andere ruimte of groep;
- reflectieopdracht;
- afsprakenkaart of plan van aanpak;
- oudergesprek met leerkracht, IB en/of directie;
- inzet van externe ondersteuning;
- toepassing van het protocol schorsing en verwijdering bij zeer ernstige situaties.

5.9 Evaluatie

De leerkracht volgt actief of de afspraken werken. Evaluatie vindt plaats met de betrokken leerling(en) en waar nodig met ouders.

Standaard evaluatiemomenten:

- binnen één week na het incident of de melding;
- na ongeveer vier weken;
- eerder wanneer nieuwe signalen daar aanleiding toe geven.

De evaluatie wordt vastgelegd in het leerlingvolgsysteem. Wanneer de aanpak werkt, worden afspraken aangehouden of afgerond. Wanneer extra steun nodig is, maken leerkracht, IB en directie samen met ouders een vervolgaanpak.

6. Begeleiding van de leerling die gepest wordt

De leerling die gepest wordt, heeft recht op zorg, bescherming en begeleiding vanuit school. De eerste stap is dat de leerling zich serieus genomen voelt.

De leerkracht:

- luistert naar de leerling;
- erkent dat de situatie naar, verdrietig of spannend kan zijn;
- benadrukt dat pesten nooit de schuld is van de leerling die gepest wordt;
- vraagt wat de leerling nodig heeft;
- bespreekt samen welke stappen school zet;
- volgt actief hoe het daarna gaat.

Waar passend helpt de leerkracht de leerling ook met weerbaarheid, steun zoeken, grenzen aangeven en vertrouwen opbouwen. Dit gebeurt zorgvuldig, zodat de verantwoordelijkheid voor het stoppen van pesten bij de school en de betrokken leerlingen blijft liggen.

Wanneer extra begeleiding nodig is, denken leerkracht, IB en ouders samen na over passende ondersteuning.

7. Begeleiding van de leerling die pestgedrag laat zien

Een leerling die pestgedrag laat zien, wordt duidelijk aangesproken op het gedrag. Tegelijk kijken we wat deze leerling nodig heeft om ander gedrag te leren.

De leerkracht:

- benoemt concreet welk gedrag is gezien of gemeld;
- bespreekt het effect op de ander;
- maakt duidelijk welk gedrag verwacht wordt;
- helpt de leerling verantwoordelijkheid te nemen;
- bespreekt welke herstelactie passend is;
- maakt afspraken en volgt deze actief.

Mogelijke begeleiding bestaat uit:

- gesprekken met de leerkracht;
- reflectie op gedrag en gevolgen;

- oefenen met ander gedrag;
- afsprakenkaart of plan van aanpak;
- samenwerking met ouders;
- inzet van IB of externe ondersteuning.

Het doel is dat de leerling leert omgaan met anderen op een manier die veilig en respectvol is.

8. Begeleiding van de groep

De groep speelt een belangrijke rol bij het stoppen en voorkomen van pesten. Daarom besteedt de leerkracht aandacht aan de groepsdynamiek.

De leerkracht kan met de groep werken aan:

- groepsafspraken;
- omgaan met verschillen;
- elkaar helpen;
- melden van zorgen;
- de rol van meelopers en omstanders;
- herstel van vertrouwen in de groep.

Wanneer de situatie daarom vraagt, kan de leerkracht samen met IB of directie een groepsaanpak maken.

9. Digitaal pesten

Digitaal pesten kan plaatsvinden via berichten, groepsapps, sociale media, games, foto's, filmpjes of andere online omgevingen. Online gedrag kan veel impact hebben, omdat berichten snel verspreid worden en kinderen hier ook buiten schooltijd mee te maken krijgen.

Op De Sterrenwachter geldt: wat wij in direct contact belangrijk vinden, geldt ook online. We spreken respectvol over en met elkaar.

Bij digitaal pesten:

- neemt de leerkracht de melding serieus;
- worden betrokken leerlingen gehoord;
- worden ouders betrokken wanneer de situatie daar aanleiding toe geeft;
- worden afspraken gemaakt over online gedrag;
- wordt de situatie geregistreerd in het leerlingvolgsysteem;
- wordt waar nodig IB of directie betrokken.

Wij besteden preventief aandacht aan mediawijsheid en online omgangsvormen, passend bij de leeftijd van de leerlingen.

10. Samenwerking met ouders

Ouders zijn belangrijke partners bij het voorkomen en aanpakken van pesten. School en ouders hebben elkaar nodig om signalen goed te begrijpen en kinderen dezelfde duidelijke boodschap te geven.

Van school mogen ouders verwachten dat:

- signalen serieus worden genomen;
- school zorgvuldig onderzoekt wat er speelt;
- school passende stappen zet;
- ouders tijdig worden geïnformeerd;
- afspraken worden gevolgd en geëvalueerd.

Van ouders vragen wij dat zij:

- signalen met school delen;
- in gesprek blijven met hun kind;
- school informeren wanneer zorgen blijven bestaan;
- bijdragen aan een rustige en oplossingsgerichte samenwerking;
- hun kind ondersteunen bij het nakomen van gemaakte afspraken.

Wanneer ouders zorgen hebben over pesten, nemen zij contact op met de groepsleerkracht. Wanneer de zorgen blijven bestaan, kunnen IB of directie worden betrokken.

11. Rollen en verantwoordelijkheden

De leerkracht: De leerkracht is eerste aanspreekpunt voor leerlingen en ouders. De leerkracht signaleert, bespreekt, registreert, maakt afspraken en volgt de situatie actief.

De intern begeleider: De intern begeleider denkt mee wanneer er sprake is van herhaling, zorgen over veiligheid, extra ondersteuningsbehoeften of een plan van aanpak.

De directie: De directie wordt betrokken bij ernstige situaties, herhaling, oudergesprekken, groepsbrede zorgen of wanneer begrenzende maatregelen nodig zijn.

De anti-pestcoördinator: De anti-pestcoördinator bewaakt de aandacht voor sociale veiligheid en de aanpak van pesten binnen de school. Ouders en leerlingen kunnen bij de anti-pestcoördinator terecht wanneer zij zorgen hebben over de aanpak of behoefte hebben aan extra gesprek.

De vertrouwenspersoon: De vertrouwenspersoon is beschikbaar voor leerlingen die iets willen bespreken in vertrouwen. De vertrouwenspersoon luistert, denkt mee en helpt de leerling de juiste stap te zetten.

12. Ernstige situaties en opschaling

Bij ernstige of aanhoudende situaties kan extra ondersteuning of opschaling nodig zijn. De school handelt dan volgens de interne zorgstructuur en de geldende afspraken van het bestuur.

Opschaling kan bestaan uit:

- een plan van aanpak;
- intensievere oudergesprekken;
- inzet van externe ondersteuning;
- afstemming met bestuur of externe partners;
- inschaling op basis van onze interne beslisboom gedrag;
- toepassing van het protocol schorsing en verwijdering bij zeer ernstige situaties.

De gekozen stappen zijn gericht op veiligheid, herstel en een verantwoord schoolklimaat voor alle leerlingen.

13. Vaststelling en actualisatie

Het anti-pestprotocol maakt onderdeel uit van de kwaliteitscyclus van De Sterrenwachter. Onderliggende protocollen worden periodiek beoordeeld en waar nodig geactualiseerd.

De MR wordt betrokken volgens de geldende medezeggenschapsafspraken. De bespreking of vaststelling wordt vastgelegd in het MR-overzicht en/of de MR-notulen.

Document: Anti-pestprotocol De Sterrenwachter
Versie: augustus 2026
Opgesteld door: Marre Kunst, directeur
Besproken met MR: 15-09-2026
Status: vastgesteld

de sterrenwachter